

KANSALAISSALKKU –
VASTASYNTYNEIDEN OSAKELAHJA
VALTIOLTA

-jokaisella suomalaisella on oikeus vaurastua-

Taustaa

Uudistuksella pyritään lisäämään tulevien sukupolvien säästämisen- ja sijoitusosaamista sekä generoimaan varallisuuden kasvua suomalaisille. Tämä mahdollistettaisiin siten, että jokaiselle vastasyntyneelle lahjoitetaan äitiyspakkauksen tapaan 500 euron kansalaissalkku, jonka arvo voisi nousta merkittäväksi pitkällä tähtäimellä.

Kansalaissalkkua käytettäisiin opetuksessa tukena pitkin peruskoulua ja toisen asteen koulutusta. Kansalaissalkku liitettäisiin tiiviisti muuhun opetusohjelmaan, mm. matematiikan ja yhteiskuntaopin teemoihin. Jokaisella samaan ikäluokkaan kuuluvalla lapsella kansalaissalkun pääoma ja sen tuotto olisivat täysin yhteneväiset ja näin ollen sitä olisi yksikertaista käyttää opetustarkoituksiin ilman, että se aiheuttaisi lapsissa eriarvoisuuden tunnetta.

Karri Salmi
toimitusjohtaja
karri.salmi@osakeliitto.fi
050 675 40

Svenne Holmström
hallituksen puheenjohtaja
svenne.holmstrom@osakeliitto.fi
044 766 9568

Toteutus – tekninen, lainsäädäntöön perustuva omistus

Jokaiselle ikäluokkaan syntyneelle lapselle irrotetaan valtion sijoitusyhtiö Solidiumin arvopaperisalkusta 500 euron aloitussalkku. Käytännössä toteutus tapahtuu siten, että seuraavan vuoden tammikuussa huomioidaan jokainen Suomen kansalaisuuteen edellisenä vuotena syntynyt lapsi. Syntyneiden lasten lukumäärä kerrotaan summalla 500 eur. Tämä summa irrotetaan Solidiumin arvopaperisalkusta ja siitä muodostetaan erillinen ko. ikävuoden arvopaperisalkku, jossa jokainen edellisenä vuonna syntynyt lapsi on tasaosuuksin edunsaajana.

Kuvitteellinen esimerkki: Vuonna 2025 syntyi Suomeen 43.900 lasta. Sijoitussalkun alkupääoma on näin ollen $43.900 \cdot 500 \text{ eur} = 21.950.000 \text{ eur}$. Solidiumin arvopaperisalkusta irrotetaan omistuksia vastaavalla summalla.

Solidium hallinnoi erikseen kunkin ikävuoden arvopaperisalkkua ja päättää, mitkä kansanosakkeet muodostavat salkun. Solidium myös hoitaa salkkua ja varmistaa mm. **osinkojen välittömän uudelleensijoittamisen** ja muut yhtiötapahtumat. Salkun kehityksestä ja tuottotapahtumista raportoidaan digitaalisesti vuosittain jokaiselle omistajalle heidän omistusosuutensa mukaisesti. Salkun generoimat osingot ja myyntivoitot ovat verottomia.

Kuvitteellinen esimerkki ikävuoden 2025 sijoitussalkusta: Tammikuussa 2026 todetaan, että lapsia syntyi vuonna 2025 Suomeen 43.900. Yhteissumma ikävuoden salkun aloitukselle on siis 21.950.000 eur. Kyseisen ikävuoden salkkuun päätetään sijoittaa viittä Solidiumin omistusyhtiötä. Nämä ovat (suluissa kuvitteellinen päätöskurssi per 31.1.2026) Elisa (49,00), Konecranes (72,00), Metso (12,00), Nokia (5,00) ja Sampo (10,00).

Salkku muodostuisi lähtötasoltaan seuraavanlaiseksi:

Elisa 89.592 kpl, Konecranes 60.972 kpl, Metso 365.833 kpl, Nokia 878.000 kpl ja 439.000 kpl. Yksittäiselle vuonna 2025 syntyneelle lapselle raportoitaisiin hänen sijoitussalkkunsa lähtöarvo sen sijaan näin:

<i>Elisa 2,04082 kpl</i>	<i>arvo 100,00 eur</i>
<i>Konecranes 1,38888 kpl</i>	<i>arvo 100,00 eur</i>
<i>Metso 8,33332 kpl</i>	<i>arvo 100,00 eur</i>
<i>Nokia 20,00000 kpl</i>	<i>arvo 100,00 eur</i>
<i>Sampo 10,00000 kpl</i>	<i>arvo 100,00 eur</i>
	<i>yhteensä 500,00 eur</i>

Omistukset voidaan raportoida murto-osina, koska olennaista on omistusosuus koko salkusta ja omistus on tekninen. Realisointeja tehdään aikanaan useasta salkusta samaan aikaan, jolloin voidaan aidoissa kaupoissa toimia kokonaisluvuin ja tasoittaa ulosmaksut salkun käteisellä osuudella.

Käytännössä Solidiumin omistuksen siirto ikäluokan omistukseen tapahtuu siten, että Solidium avaa arvo-osuustilinsä alle uuden alasalkun jokaiselle uudelle ikäluokalle. Ko. salkuissa edunsaajina ovat kaikki ko. ikäluokkaan kuuluvat kansalaiset tasaosuuksin.

Jokaisen ikävuoden kansalaissalkun aloituspääomaa tarkistetaan elinkustannusindeksin mukaisesti.

Esimerkki: Vuoden 2026 tammikuussa lahjoitetaan jokaiselle vuonna 2025 syntyneelle lapselle 500 euron osuus yhteisestä sijoitussalkusta. Vastaava summa vuoden 2027 tammikuussa on 512 euroa, mikäli yleinen hintatason nousu olisi ollut 2,4 % vuoden 2026 aikana.

Perustelut esitetyle mallille

On hyvin olennaista, että sijoitukset tehtäisiin juuri tällä esitetyllä mallilla. Toinen vaihtoehto voisi olla rahasisjoitus esimerkiksi indeksirahastoon, mutta sen opetuksellinen vaikutus jäisi varsin paljon heikommaksi verrattuna siihen, että jokainen lapsi ja nuori omistaa merkittäviä suomalaisia pörssiyrityksiä, joiden arvonkehitystä, osinkotuottoja ja yleistä kehitystä seurataan läpi kouluikänsä.

Suora rahalahja esimerkiksi osakesäästötillille ei ole nähdäksemme vielä mahdollista, koska suurimmalla osalla lasten vanhemmista ei ole osaamista tai halua tätä varallisuutta hoitaa, saati olla tekemässä esimerkiksi osinkojen takaisinsijoittamista ajallaan, jolla on ylivoimaisesti suurin merkitys lopulliselle pitkän aikavälin tuotolle.

Teknisen omistamisen malli on nähdäksemme helpompi toteuttaa lainsäädännöllisesti ja sen koordinointi muun lainsäädännön suhteen on yksinkertaisempaa, kun sen tuottamaa varallisuutta ei tarvitse huomioida esimerkiksi erilaisten yhteiskunnan tuottamien tukien ja korvausten osalta.

Rajoitukset

Syntymälahjana annettu varallisuus on lukittuna 25 ikävuoteen saakka. 25 vuotta täytettyään, kansalaisella on mahdollisuus realisoida sijoituksensa ja maksaa siitä sen hetkisen pääomaveroluokan mukainen vero.

Vuonna 2050, Sanni Sijoittaja, 25 v. haluaa realisoida oman kansalaissalkkunsaa. Salkun arvo on 3.450 eur. Mikäli verojärjestelmä on tällöin samankaltainen kuin tänä päivänä, maksaa hän veroa 621 euroa ja saa itselleen 2.829 euroa.

Osuutensa voi jättää myös Solidiumin hoidettavaksi. Kun henkilö saavuttaa sen hetkisen alimman eläkkeelle siirtymisiän, voisi hän realisoida osuutensa verovapaasti. Kansalaissalkun avulla ei siis olisi mahdollista varhenta eläkkeelle siirtymistä. Osuuden realisointi olisi verovapaa siitä syystä, että inflaatio on vaikuttanut huomattavan paljon sijoituksen reaaliarvoon 65 vuodessa. Siltä osin, kun henkilö käyttää

saadut varat kulutukseen, kertyy vähintäänkin arvonlisäveroa valtiolle. On todennäköistä, että moni käyttääkin saadut varat esimerkiksi hoivapalveluihin, henkilökohtaiseen hyvinvointiin tai muuhun kulutukseen.

Vuonna 2090 Ossi Osinko, 65 v. pyytää kansalaissalkkunsaa realisointia. Salkun arvo on 75.000 eur. Ossi saa koko pääoman itselleen.

Tavoitteenamme on myös se, että kansalaissalkkua voisi käyttää ilman realisointia myös vakuutena, esimerkiksi ensiasunnon ostoon tai yritystoiminnan aloittamiseen. Tämä voisi lisätä kansalaissalkun tuottamaa lisäarvoa kansantalouteen merkittävästi.

Syntymälahjana syntyvä varallisuus tai sen tuotot eivät vaikuta tai niitä ei huomioida ensimmäisen 25 vuoden aikana lapsen tai hänen vanhempiansa muihin tuloihin tai varallisuuteen ja näin ollen niillä ei ole vaikutusta eri veroihin tai tukimuotoihin. Tämän toteutus on varsin yksinkertaista, koska omaisuus on kirjattu ainoastaan teknisesti salkunhoitojärjestelmässä kullekin kansalaiselle.

Mikäli osuuden omistaja menehtyy ennen oman osuutensa realisointia, siirtyy tämä omaisuus perillisille, aivan kuten muukin kyseisen henkilön varallisuus.

Tavoitteet

Kansalaissalkun merkitys valistuksessa

Koska jokainen lapsi omistaa yhtäläisen salkun ja saman ikäluokan salkkujen kehitys on samanlaista kaikille omistajille, on sen käyttö yhteisenä opetusmateriaalina läpinäkyvää ja helppoa. Salkun kehityksen seuraaminen ja erilaisten siihen vaikuttavien tekijöiden tuominen opetusohjelmaan lisää huomattavasti lasten ja nuorten ymmärrystä säästämisestä, sijoittamisesta, pörssistä ja yleisesti talousosaamisesta ja talouden vuorovaikutuksesta.

Matematiikassa salkkua voidaan käyttää referenssinä, kun pohditaan mm. korkoa korolle tematiikkaa, lasketaan osinkotuottoja, tutkitaan arvonkehityshistoriaa ja pohditaan yrityksen kannattavuutta. Yhteiskunnallisesti voidaan asiaa lähestyä monelta tasolta, aina rahoitusjärjestelmän merkityksestä eläkejärjestelmään.

Kansalaissalkun merkitys varallisuuden kasvussa

Järjestelmä generoi vaurautta kansalaisille. Suora vaikutus voi olla merkittävä. Jo 25-vuotiaina jokaisella järjestelyn piirissä olevalla suomalaisella on useamman tuhannen euron osakesalkku, joka on merkittävä summa, jos verrataan suomalaisten mediaaniarvopaperiomistusten arvoa tällä hetkellä (5.770 eur, 2023). Jos salkkua ei realisoida tuossa iässä ja sen jättää eläkevaroiksi, puhutaan jo jopa sadantuhannen euron varallisuudesta.

Näissä laskelmissa on luonnollisesti olettamana se, että maailmanjärjestys säilyy suurin piirtein sellaisena, kun se on viimeisen parin sadan vuoden aikana ollut. Lisäksi inflaatio luonnollisesti heikentää sen reaaliarvoa. Jos koko ikäluokka jättäisi kansalaissalkkunsaa eläkevarallisuudeksi, olisi yhdellä

ikäluokalla varallisuutta pelkän kansalaissalkun myötä 4-5 miljardia euroa ja kun kymmenen ikäluokkaa on varustettu kansalaissalkuilla, varallisuutta olisi pelkästään tämän syntymälahjan myötä jopa 50 miljardia euroa.

Ehkäpä merkittävin varallisuuden kasvu syntyy osaamisen ja tietämyksen lisääntymisestä. Jokainen lapsi olisi jatkossa samalla lähtöviivalla ja omakohtaisen menestyksen ja innostuksen myötä tahtotila säästämisen ja sijoittamisen osalta myös omien varojen osalta tulisi lisääntymään.

Helsingissä 3/2025